

Vergaderjaar 2009–2010

32 244

Samenvoeging van de gemeenten Lith en Oss

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 1 februari 2010

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

Blz.

1. Inleiding	1
2. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling en het coalitieakkoord	2
3. Financiële aspecten	3

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel om te komen tot een herindeling van de gemeenten Lit en Oss. Deze leden zijn blij met de steun die de herindeling heeft in bestuur en maatschappij. Vooraleer over te gaan tot verdere behandeling van dit wetsvoorstel nemen zij graag de gelegenheid nog een aantal vragen te stellen.

De leden van de SP-fractie hebben met interesse kennisgenomen van dit voorstel voor gemeentelijke herindeling. Belangrijke criteria ter beoordeling van de noodzaak van herindeling zijn voor deze leden de bestuurskracht van gemeenten, de interne samenhang en, in de eerste plaats, het draagvlak onder de bevolking. Ook de regering zegt dat herindelingen alleen plaats zullen vinden van onderaf, als hiervoor steun is van de bevolking.

¹ Samenstelling:

Leden: Halsema (GL), Van Beek (VVD), Van der Staaij (SGP), De Pater-van der Meer (CDA), Van Bochove (CDA), Gerkens (SP), Sterk (CDA), Algra (CDA), De Krom (VVD), onder voorzitter, Boelhouwer (PvdA), Leerdam (PvdA), voorzitter, Griffith (VVD), Pechtold (D66), Irrgang (SP), Brinkman (PVV), Kalma (PvdA), Van Raak (SP), Van der Burg (VVD), Schinkelshoek (CDA), Leijten (SP), Thieme (PvdD), Bilder (CDA), Anker (CU), Heijnen (PvdA) en Laaper-ter Steege (PvdA).
Plv. leden: Azough (GL), Teeven (VVD), Van der Vlies (SGP), Joldersma (CDA), Smilde (CDA), Polderman (SP), Spies (CDA), Knops (CDA), Aptroot (VVD), Vermeij (PvdA), Wolbert (PvdA), Zijlstra (VVD), Van der Ham (D66), Van Gerven (SP), De Roon (PVV), Heerts (PvdA), Van Bommel (SP), Remkes (VVD), Çörüz (CDA), De Wit (SP), Ouwehand (PvdD), Van Haersma Buma (CDA), Cramer (CU), Kraneveldt-van der Veen (PvdA) en Timmer (PvdA).

De leden van de VVD-fractie hebben met instemming kennisgenomen van het wetsvoorstel inzake de samenvoeging van de gemeenten Lith en Oss. Het wetsvoorstel geeft deze leden geen aanleiding tot het stellen van vragen in de schriftelijke voorbereiding van de parlementaire behandeling.

Met betrekking tot het aanhangige wetsvoorstel herhalen de leden van de PVV-fractie nogmaals hun standpunt met betrekking tot gemeentelijke herindelingen. Zij blijven van mening dat zulke ingrijpende veranderingen te allen tijde dienen te worden gedragen door de meerderheid van de inwoners van de betrokken gemeenten. Maatschappelijke draagvlak is hier primair bepalend. Op dit punt willen zij graag nog enkele opmerkingen maken.

De leden van de SGP-fractie constateren dat erin beide gemeenten sprake is van lokaal draagvlak. Dat is voor hen een belangrijke voorwaarde bij de beoordeling van herindelingen. Niettemin hebben ze enkele vragen naar aanleiding van dit voorstel, met name wanneer zij kennis nemen van de motivering.

2. Toets aan het Beleidskader gemeentelijke herindeling en het coalitieakkoord

Toets bestuurskracht en duurzaamheid

De leden van de CDA-fractie zijn benieuwd of het beleid van decentrale dienstverlening in wijken en dorpen van de huidige gemeente Oss tot gevolg zal hebben dat er in het dorp Lith straks een dependance van het gemeentehuis komt. Voorts vragen deze leden naar de grootte van het pakket aan dienstverlening dat decentraal zal worden aangeboden, welke concrete taken en diensten zullen in dat pakket worden opgenomen?

De leden van de SGP-fractie roepen in herinnering dat het volgens het beleidskader herindelingen van belang is om in het herindelingsadvies aan te geven in welke mate de bestuurskracht van de betrokken gemeenten een rol heeft gespeeld. Deze leden lezen vervolgens alleen opmerkingen over de bestuurskracht van de gemeente Lith. Zij vinden dat het aantal inwoners van een gemeente niet moet uitmaken bij de vraag of er nagedacht wordt over de bestuurskracht. Waarom is er geen bestuurskrachtmeting gehouden of verwoord in de toelichting met betrekking tot de gemeente Oss? In paragraaf 3.2.4 van het herindelingsadvies wordt in ieder geval geen aandacht aan deze bestuurskracht gegeven. Op welke manier is de regering ervan overtuigd geraakt dat de bestuurskracht van de nieuwe gemeente dus goed zal zijn? Is dit slechts een aanname of is er ook daadwerkelijk onderzoek naar verricht? Deze leden ontvangen graag een reactie van de regering op dit punt.

Toets interne samenhang

De leden van de PvdA-fractie constateren dat in enkele dorpen van de gemeente Lith er een voorkeur bestond voor herindeling bij de gemeente 's-Hertogenbosch. Deze dorpen zijn in het dagelijks leven meer op deze stad gericht. De leden van de PvdA-fractie willen graag van de regering weten welke invloed zij verwacht op de interne samenhang van de nieuwe gemeente Oss en wat de nadelen zouden zijn van herindeling van deze dorpen bij 's-Hertogenbosch.

In de toelichting lezen de leden van de SGP-fractie dat in diverse kernen van de gemeente Lith een voorkeur is uitgesproken voor samenvoeging met de gemeente 's-Hertogenbosch. Wat is het oordeel van de regering

hierover? In hoeverre past dit gegeven bij het zoeken naar lokaal draagvlak wat één van de voorwaarden is in het beleidskader?

Beschrijving maatschappelijk draagvlak

De leden van de CDA-fractie vragen of de regering heeft overwogen de kernen Maren-Kessel en Het Wild bij 's-Hertogenbosch te voegen. Voorts zijn zij benieuwd naar de overwegingen welke doorslaggevend zijn geweest om de gehele gemeente Lith bij Oss te voegen. Graag ontvangen deze leden een reactie van de regering op deze punten.

De leden van de PvdA-fractie willen graag geïnformeerd worden over het kernenbeleid van de nieuw te vormen gemeente. Zij lezen dat de gemeente Oss al ervaring heeft met dorpsraden. Dat stemt deze leden positief. Wel vragen zij zich af hoe een dorpsraad goed kan functioneren in een dorpscluster op een dergelijk groot oppervlak. Hoe kan hierin aan de eigenheid van alle kernen recht worden gedaan?

De leden van de SP-fractie begrijpen uit de toelichting van de regering dat het draagvlak in betreffende gemeenten op diverse manieren is gemeten. Er is een representatief onderzoek geweest onder de inwoners van Lith. 83% gaf aan voor een gemeentelijke samenvoeging met Oss te zijn. Hoeveel mensen hebben aan dit onderzoek meegedaan, vragen deze leden. De SP heeft zelf ook onderzoek gedaan in beide gemeenten over de voorgenomen samenvoeging. In Lith sprak 80% van de inwoners de voorkeur voor de gemeente Oss uit. In Oss sprak 73% zich positief en 19% zich neutraal uit voor een samenvoeging van beide gemeenten. In totaal deden aan beide onderzoeken meer dan 1 000 inwoners mee.

In de visie van de leden van de PVV-fractie dienen er bij gemeentelijke herindelingen altijd bindende referenda te worden gehouden. Voor dit herindelingsvoorstel is dat niet adequaat gebeurd, waardoor er niet van een zorgvuldig proces kan worden gesproken. Wel is hier sprake van een groot bestuurlijk draagvlak en laat de afwezigheid van grote maatschappelijke oppositiegroeperingen ook zien dat de meerderheid van de bevolking niet negatief tegenover deze herindeling staat.

De leden van de PVV-fractie zijn van mening dat schaalvergroting in de vorm van samenvoeging kan bijdragen tot een effectiever bestuur. Echter, dit dient volgens een democratisch proces te verlopen en drastische herindelingen moeten niet aan de bevolking worden opgedrongen, zo merken deze leden op.

3. Financiële aspecten

De regering geeft aan dat de nieuwe gemeente ongeveer € 0,5 mln. minder gaat ontvangen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds dan nu het geval is bij de som van de algemene uitkeringen. Zij verwacht dat deze structurele verlaging opgevangen wordt door de te verwachten vermindering van de bestuurskosten en andere efficiencyvoordelen van de nieuwe organisatie. Wat zijn de gevolgen als deze verwachtingen uitblijven? Herindelingen kosten geld, de uitkering op grond van de maatstaf herindeling zal hiervoor nodig zijn. Wat als blijkt dat er straks toch een tekort op de begroting ontstaat als gevolg van de herindeling? Deze leden ontvangen graag een reactie van de regering op dit punt.

De voorzitter van de commissie,
Leerdam

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx